

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

Izpitna pola 2

- A) Naloge izbirnega tipa
- B) Strukturirani eseji

Četrtek, 30. maj 2024 / 120 minut (20 + 100)

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik HB ali B, radirko in šilček.

Konceptna lista sta na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.

Kandidat dobi list za odgovore.

NAVODILA KANDIDATU

SPLOŠNA MATURA

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Rešitev nalog v izpitni poli ni dovoljeno zapisovati z navadnim svinčnikom.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na list za odgovore).

Izpitska pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 120 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 20 minut, za reševanje dela B pa 100 minut.

Izpitska pola vsebuje 14 nalog izbirnega tipa v delu A in 4 esejske naloge, od katerih izberite in rešite 2, v delu B. V delu A je vsak pravilen odgovor vreden 1 točko, v delu B pa vsaka esejska naloga 15 točk. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 44, od tega 14 v delu A in 30 v delu B.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri nalogi v delu B naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi dve nalogi, ki ste ju reševali.

1.	2.	3.	4.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

V **delu A** naloge rešite tako, da obkrožite črko pred pravilnim odgovorom. Sproti izpolnite še **list za odgovore**. Vsaka naloga ima samo **en** pravilen odgovor. Naloge, pri katerih bo izbranih več odgovorov, in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

V **delu B** nalogi pišite v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutka esejev, ki ju lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevata.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 3 prazne.

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Konceptni list

Konceptni list

M 2 4 1 5 4 1 1 2 0 7

A) NALOGE IZBIRNEGA TIPOA

1. O katerem cilju psihološkega znanstvenega proučevanja govorimo, ko pojasnjujemo dejavnike, ki vplivajo na duševni pojav, ki nas zanima?
 - A O opisovanju.
 - B O razlaganju.
 - C O napovedovanju.
 - D O spreminjanju.
2. Katere psihološke smeri so pri svojem raziskovanju uporabljale introspekcijo?
 - A Humanistična psihologija, vedenjska psihologija, psihoanaliza.
 - B Humanistična psihologija, kognitivna psihologija, vedenjska psihologija.
 - C Kognitivna psihologija, humanistična psihologija, psihoanaliza.
 - D Psihoanaliza, kognitivna psihologija, vedenjska psihologija.
3. Merske značilnosti psiholoških testov so
 - A objektivnost, občutljivost, preverljivost.
 - B zanesljivost, objektivnost, kritičnost.
 - C občutljivost, objektivnost, zanesljivost.
 - D veljavnost, standardiziranost, preverljivost.
4. Psiholog je v podjetju s sto zaposlenimi z vprašalnikom meril zadovoljstvo z delovnim okoljem. Ugotovil je, da so dobljene vrednosti porazdeljevale po idealni normalni oziroma Gaussovi krivulji. Aritmetična sredina je znašala 76 točk, standardna deviacija pa 11 točk. Kaj lahko sklepamo iz teh rezultatov?
 - A Tudi mediana in modus znašata 76 točk.
 - B Največje odstopanje od aritmetične sredine je bilo 11 točk.
 - C Nihče od udeležencev ni dosegel več kot 87 točk.
 - D S temi podatki ne moremo podati nobenega izmed zgornjih sklepov.
5. Čustva lahko izražamo na različne načine. Kateri opis izražanja vsebuje samo neverbalne izraze čustev?
 - A Srčni utrip, kletvice, hitro dihanje.
 - B Hitro dihanje, smeh, vzdihovanje.
 - C Srčni utrip, glasni krik, kretnje rok.
 - D Glasni krik, kretnje rok, hiter tempo govora.
6. Med višje potrebe po Maslowu **ne** sodijo
 - A potrebe po spoštovanju.
 - B kognitivne potrebe.
 - C estetske potrebe.
 - D potrebe po samoaktualizaciji.

7. Štirinajstletni David občuduje članske igralce nogometa v svojem klubu. Svojo pomembnost želi v svoji ekipi pokazati tako, da pljuva naokoli kot »pravi nogometnika«. Če bi predpostavili, da gre za obrambni mehanizem, bi to bila/bilo
- A projekcija.
 - B racionalizacija.
 - C identifikacija.
 - D zanikanje.
8. Zvečer lačni hodimo po tujem mestu in opazimo barvito oglasno tablo za bližnjo restavracijo. Katera dejavnika pozornosti sta opisana?
- A Zunanji: intenzivnost dražljaja; notranji: potrebe in motivi.
 - B Zunanji: intenzivnost in pogostost dražljaja.
 - C Notranji: čustva in izkušnje.
 - D Zunanji: pogostost dražljaja; notranji: izkušnje.
9. V Watsonovi raziskavi je Albertov strah, ki ga je razvil do podgane, predstavljal
- A brezpogojni dražljaj.
 - B pogojni dražljaj.
 - C brezpogojni odziv.
 - D pogojni odziv.
10. Na kateri stopnji razvoja mišljenja po Piagetu je otrok, ki pravi, da veter piha zato, da posuši sveže oprano perilo, ki ga je mama obesila na balkonu?
- A Na senzomotorični stopnji.
 - B Na predoperativni stopnji.
 - C Na stopnji konkretnih operacij.
 - D Na stopnji formalnih operacij.
11. Količnik inteligentnosti ali IQ določimo s/z
- A zmnožkom mentalne in kronološke starosti, pomnoženim s 100.
 - B seštevkom mentalne in kronološke starosti, pomnoženim s 100.
 - C razliko med mentalno in kronološko starostjo, pomnoženo s 100.
 - D količnikom mentalne in kronološke starosti, pomnoženim s 100.
12. Dora ima na Eysenckovem osebnostnem vprašalniku visoko izražen psihoticizem. Kateri poklic bi bil zanjo najmanj primeren?
- A Poklic vzgojiteljice predšolskih otrok.
 - B Poklic vojaške častnice.
 - C Poklic kirurginje.
 - D Poklic borzne posrednice.

13. Kaj od naštetege **ni** značilno za avtoritarni stil vzgoje?
- A Temelji na podrejanju staršem.
 - B V skrajni oblikih lahko vodi v trpinčenje in zlorabo.
 - C Posledice avtoritarne vzgoje so zgodnje upiranje ali pretirana prilagodljivost.
 - D Zahteve staršev so nizke, raven sprejemanja otroka pa visoka.
14. Ko so 16-letnega Jana vprašali, zakaj ni šprical testa pri matematiki kot njegovi sošolci, je pojasnil: »Nisem šprical, ker vem, da je učiteljica razočarana, ko vidi, da se namerno izogibamo testa.« Katero raven moralnega presojanja po Kohlbergu prepozname v izjavi?
- A Prekonvencionalno.
 - B Konvencionalno.
 - C Postkonvencionalno.
 - D Usmerjenost k univerzalnim etičnim načelom.

B) STRUKTURIRANI ESEJI

1. Kot druge znanosti tudi psihologija v raziskovanju pogosto uporablja eksperiment. Navedite štiri temeljne značilnosti eksperimenta. V eksperimentu običajno uporabimo dve skupini udeležencev. Načrtujte eksperiment, ki bo imel dve skupini udeležencev, z njim pa bi proučevali vpliv poslušanja glasbe med učenjem na zapomnitev gradiva. Obe skupini tudi poimenujte in pojasnite, zakaj sta potrebni v tem primeru. Presodite in pojasnite, s kakšnimi težavami se lahko spoprijema raziskovalec pri načrtovanju in izvedbi eksperimenta (skupaj tri presoje s pojasnitvami).

M 2 4 1 5 4 1 1 2 1 .

11/20

2. Ljudje se v stresnih razmerah odzivamo zelo različno. Opredelite stres in navedite stresorja, ki izhajata iz okolja, in stresorja, ki nastaneta zaradi nenadnih življenjskih sprememb. Razložite, od česa je odvisno, da nek stresor doživljamo kot grožnjo (distres) ali kot izziv (eustres). Tri faze daljše izpostavljenosti stresu (alarm, odpornost, izčrpanost) ponazorite s primerom učitelja, ki je moral zaradi zaprtja šole v času epidemije in pouka na daljavo spremeniti način dela z učenci. Pojasnite tri posledice neustreznega obvladovanja stresa in predlagajte tri načine za uspešno spoprijemanje z njim.

M 2 4 1 5 4 1 1 2 1 3

13/20

3. Poznamo več oblik učenja. Opišite tri značilnosti modelnega učenja in poimenujte psihologa, ki je raziskoval to obliko učenja. Na primeru učenja kuhanja pri otroku poimenujte in ponazorite elemente modelnega učenja. Pojasnite tudi dva razloga, zakaj se otroku ne uspe naučiti kuhanja na ta način. Pojasnite, kako na otroka prek modelnega učenja pozitivno in negativno vplivajo objave na različnih družbenih omrežjih (skupaj pet pojasnitev).

M 2 4 1 5 4 1 1 2 1 5

15/20

4. Za znanstvene ali umetniške dosežke je pomemben ustvarjalni proces. Opredelite pojem ustvarjalnosti ter poimenujte in opišite tri sestavine divergentnega mišljenja po Guilfordu. Poimenujte faze ustvarjalnega procesa in jih ponazorite na primeru ustvarjanja scene za gledališko predstavo. V primeru ponazorite tudi dve sestavini divergentnega mišljenja. Za vsaj dve fazi ustvarjalnega procesa presodite, katere osebnostne značilnosti lahko pomembno vplivajo na ustvarjalni proces v teh fazah. Presoje utemeljite (skupaj štiri presoje z utemeljitvami).

M 2 4 1 5 4 1 1 2 1 1

17/20

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.